

Ne yazmalı?

Konu nedir?

Hikâyede ne anlatılmış.

Yazma konusu belirleme konusunda sıkıntı yaşayanlar

Düşünme:

Yaşantılarınızı gözden geçirin

Önceden dikkatinizi çeken olay ve durumları hatırlayın

Zihninizde anılarınızı tekrar canlandırın

Ayrıntıları ortaya çıkarın

Genişletin

Gözlem yapma:

Yaşantılarınızı gözden geçirin, size yazma malzemesi verecek ortam, olay ve kişileri gözden geçirin.

Bildiğiniz, tanıdığınız ortamlara gidin. En basiti, evinizden çıkıp 10 dakika yürüyün, okul servisinde veya toplu taşıma aracında, parkta gözlem yapın.

Daha önce hiç gitmediğiniz veya az gittiğiniz yere gidin. Pazara gidin.

Kişi, olay ve durumları gözlemleyin. Ayrıntılara dikkat edin.

Hikâyenizde kahraman olabilecek kişileri bulmaya çalışın veya gördüklerinizi birleştirin.

İlginç ve sıra dışı noktalara dikkat edin.

Zaman ve mekân belirleyin. Özelliklerini not alın.

Gerektiğinde çeşitli notlar alın.

Okuma, dinleme, izleme:

Kitaplar bizlere bambaşka bir dünya sunar.

Kitaptaki dünyanın senaryosunu zihnimizde filme dönüştürürüz.

Küçük bir el radyosu, telefon veya aracınızda radyo dinleyin.

Radyoyu sadece müzik için değil bilgi ve eğlenme amaçlı da dinleyin.

Komedi, bilgilendirici, röportaj, haber vs. dinleyin.

Dinleme becerinizi ve hayal gücünüzü geliştirecektir.

Film, video, bilgilendirici, tartışma, belgesel, tiyatro, reklam vb. programlar da izleyin.

Gerektiğinde olay, durum, kişi ve bilgileri not edin.

Her konuyla ilgili en az bir fıkra, atasözü veya özlü söz öğrenin.

Hikâyenizi oluştururken bütün bunları gözden geçirin ve metninizi süsleyin.

Konu:

İlgi çekici, çarpıcı, etkileyici, yeni duygu düşünceler uyandırıcı vb. olmalı

Hikâyede bahsedilen şey

Genel ifade değil, daha özel ifade

Bitmemiř cümle

Hastalık, sevgi, yalnızlık vb. değil

Haylaz bir çocuğun yaşlıya yardım ettikten sonra uslu olması

Ana Fikir-Ana düşünce:

İletilecek asıl mesaj

Hikâye neden yazılmış?

Bitmiř cümle

Aęaç yařken eğilir.

En küçük şeyler bile hayatımızı değiştirebilir.

* Bunları gözden geçirerek kendinizce 5 konu ve 5 ana düşünce belirleyebilirsiniz. En güzel, en iyi, en mükemmel konu-ana fikir olması gerekmiyor, sizin anlatmak istediğinizdir önemli olan ve gittikçe gelişecektir.

Karakter(ler)

Asıl karakter-kahraman olayların başlaması, şekillenmesi veya çözümlenmesindeki en büyük rolü olan kişi

Yardımcı karakterler-kahramanlar onun etrafında yer alır

Karakterlerin tanıtılması

Fiziksel

Görünüş, yaş, boy, giyim, saç-göz rengi, kilo vb.

Ruhsal

İç dünyası, hayalleri, duyguları, düşünceleri, kişiliği vb.

Toplumsal

Meslek, eğitim durumu, toplum içindeki konumu vb.

Karakterlere isim

Bilinçli bir iş

Şirinler – Gargamel

Yaprak Dökümü – Ali Rıza Bey

Kınalı Kar – Cabbar

Role uygun isim – sert, naif, uysal vb.

Konuştukları dil

Onu diğer karakterlerden ayırır.

Okuyucunun aklında kalmasını sağlar.

Karadeniz, doğu, güneydoğu, İstanbul, Ege, yabancı, eğitimli, köylü vb.

Olay

Ana olay

Yardımcı olay(lar)

Kurgu, olay örgüsü – Planlı, mantıklı, anlamlı sıralama, geçişler

İlişki, bağlantı kurma

Öncelik-sonralık ilişkisi

Hikâyenin yazarı, olayları zaman sırasına göre anlatırken,

Uzun zaman önce

Kısa bir süre sonra

Aniden

Az sonra

Sonunda gibi ifadeleri kullanır

Neden-sonuç ilişkisi

Olay * Kral öldü, kraliçe de öldü.

Olay örgüsü * Kral öldü, daha sonra üzüntüsünden kraliçe de öldü.

Yer – Mekân

Hikâyeye gerçeklik hissi verir

Olayların geçtiği sahne

Kişinin veya yazarın gördüğü

Kişi-mekân ilişkisi

Kişi ve olay kadar önemli

Açık (geniş) mekân; sınırı tam çizilemeyen – Kır, deniz, orman, dağ, şehir vb.

Kapalı (dar) mekân; sınırı çizilebilen – Ev, saray, oda, mağaza, mağara vb.

Mekân tasvir-betimleme

Yerin zihinde canlanması

Zaman

Durumun veya olayın yaşandığı zaman

Kesin bir gün, saat, tarih

Kesin olmayan zaman dilimi – Gençliğimde, günlerden bir gün, geçmişte bir gün, askerdeyken

Anlatıcı

Hikâyenin aktarıcısı

Olayları kim anlatıyor?

Metni anlatması için tuttuğu kişi, yazarın metindeki adamı

Üçüncü tekil kişi

Metni “O” anlatıyor

Her şeyi bilir

Olayların içinde değil ama yukarıdan her şeyi görüyormuş gibi

Birinci tekil kişi

Kişi-kahraman-karakter

Metni “Ben” anlatıyorum

Her şeyi bilmem gerekmez

Yazmaya başlama ve sürdürme

Olay örgüsüne başlama

Baştan başlatma

Kronolojik – Zaman sırasına göre

Olay bir noktada başlayıp gelişir, bir noktada biter

Ortadan başlatma

Olaylar biraz ilerledikten sonra

Geçmişteki olay ve durumlara atıf yaparak

Sondan başlatma

Olaylar, sondan başlar, başa doğru gelir.

Mekân tasviri

Kişi-karakter-kahraman tasviri

Diyalogla (karşılıklı konuşmayla) başlama

Olay örgüsünü bitirme

Bitirme şekli, metnin etkililiğini ve akılda kalıcılığını sağlar

Mutlu son

Kahramanların istediği şekilde biter

Şaşırtıcı son

Etkileyici-kalıcı etki

Olayların tahmin edilmeyecek şekilde bitmesi

Trajik son

Kişinin sorun ve beklentilerine çözüm ve karşılık bulamamasından dolayı çaresizliğe teslim olması, ümitsizlik içinde bunalıp üzücü ve kötü bir sona ulaşması

Ucu açık son

Olayın devamında veya karaktere vs. ne olduğu belli değil

Taslak

Ana düşünce	Hayat bazen vazgeçtiğimiz anda başlar.	
Konu	Merakını gidermek isteyen Fatih'in yaşadıkları	
Ana kahraman	Fatih	Meraklı
Yardımcı karakter(ler)	Fatih'in ailesi	
Ana Olay	Fatih'in merakını gidermeye çalışması	
Yan olay(lar)		

Fatih'in Merakı

Fatih'in evde oturmaktan canı sıkılmıştı. Çünkü iki gün önce köye gelmişti ve arkadaşları şehirdeydi. Köyde de henüz arkadaş edinmemişti. Camdan dışarı bakarken yavru kedileri gördü. Kediler birbirini yuvarlıyor, kaşınıyor ve eğleniyordu. O anda Fatih, kedilerin ne kadar yüksekten atarsa atlasın, dört ayaküstüne yere indiğini ve hatta bunun için kedilere 9 canlı dendığını hatırlamıştı. Bunu babaannesi anlatmıştı ona.

Gerçekten öyle miydi? Bilmiyordu Fatih. Merakını durduramadı, zaten canı da sıkılıyordu. Kamerasını aldı eline ve kapıdan çıkarken ninesine "Ben biraz dışarı çıkıyorum anneanne" diye seslendi ve çıktı.

Yavru kedilerin yanına gitti, onları biraz kameraya aldı. Ama Fatih'in, yüksekten atlayıp dört ayağı üstüne düşen bir kediyi videoya alması gerekiyordu.

Biraz gezindi. Arka sokaktaki Durmuş amcanın evine çıkan merdivenlere tırmanan bir kedi gördü. Hemen bir duvarın arkasına sakladı ve kamerasını açtı. Kedi en üst basamağa kadar tırmanmıştı. Fatih çok heyecanlandı ve sabırla kedinin atlamasını bekledi. Ardından kedi, bir sağa bir sola doğru yürüdü, korkak bakışlarıyla etrafına bakındı ve birden merdivenlerden aşağı koştu. "Hay Allah" dedi Fatih. Üzülmişti. O kadar da umutlanmıştı.

Fatih biraz daha etrafta gezindi. Bir sokağın köşesini dönmüştü ki, ağaca doğru yürüyen siyah bir kedi gördü. Hemen açtı kamerasını Fatih, elinin titrememesi için neredeyse nefes bile almıyordu. Kedi bir anda gerindi ve ağacın gövdesine, yaklaşık iki metre yükseğe sıçramıştı. Fatih gözlerine inanamamıştı. Yüksekten atlayabilen kedilerin yükseğe sıçrayabildiğini gözleriyle görmüştü. Biraz bekledi kediyi, ama o da aşağı atlamadı, ağacın gövdesine sarıldı ve kayarak indi. "Olsun" dedi Fatih. Ama yine de yeni bir şey keşfetmiş ve videoya çekmişti.

Artık eve doğru gidiyordu. Evin önüne gelmişti ki alaca renkli bir kedinin, sarı renkli kediyi kovaladığını gördü. Tekrar kamerasını açtı. Sessizce beklemeye koyuldu. Kaçan kedi bir anda dedesinin traktörünün üzerine zıpladı, en tepesine tırmandı. Fatih çok heyecanlanmıştı, yerinden kıpırdamadı. Diğer kedi de traktöre zıplayınca sarı kedi aniden yere atladı, havada dönerek 4 ayağının üzerine düştü ve kaçmaya başladı. Fatih gözlerini hayretten fal taşı gibi açmıştı. Beklemediği bir anda merakını gidermenin verdiği bu zevkle kamerasını kapadı ve eve gitti.

Aradan birkaç saat geçmişti ki ailesinin bir arada olduğu saatte kamerasını getirdi, o gün yaşadıklarını anlattı ve videoyu izletti. Şehre dönünce arkadaşlarına ve öğretmenine de izleteceği günü düşünerek ailesiyle yemeğe oturdu.